

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Human rights

حقوق بشر

محمد هارون خیل شعشی

۱۵ فبروری ۲۰۱۳

په افغانستان کې د یرغلګرو لښکرو د بشري ضد او جنګي جنايتو حقوقي شننه

۱۲

څلرمه برخه: په افغانستان کې د یرغلګرو لښکرو د بشري ضد او جنګي جنايتو اساسي علتونه

د دې لیکنې په اوله، دوهمه او دریمه برخه کې مو د بین المللي حقوقو د معتبرو وثایقو او مستندو شواهدو په رونا کې و ښوول، چې امریکایي او ایتلافي پوځونه له یوولسو کالو راهیسي زموږ په هیواد کې له تروریزم او افراطیت سره د مبارزې په درواغجن او غولونکي نامه، په وحشتناکو بشري ضد او جنګي جنايتو کې ښکېل دي. په څلرمه یا وروستی برخه کې تر بېلابېلو عنوانو لاندې د جرم پیژندنې (کریمینالوجی/ کریمینالوژۍ) او ټولنپوهنې (سوسیالوجی/ سوسیالوژۍ) له اړخه د دغو وحشتناکو جنايتو پر ځینو مهمو علتو او انگېزو لنډې خبرې کوو؛ ځکه تر هغه مهاله چې د یوه جرم او جنايت په بېلابېلو عواملو او انگېزو سر خلاص نه کوو، د مخنیوي په لارو چارو یې هم هیڅکله نسو پوهېدلای.

په افغانستان کې د یرغلګرو امریکایي او ایتلافي لښکرو بشري ضد او جنګي جنايتونه مختلف علتونه او سوبونه لري. دا علتونه او انگېزي ګرده په واقعیت کې له یوه کلي، اصلي او اساسي علت یا علت العلل سره تړاو لري، چې هغه د خپلواکو ملتو د لاندې کولو، لوټولو او رټلو په مخسد د استعماري دولتو ظالمانه جنګونه او تاراکونه دي. په هغو شرایطو او حالاتو کې چې د دولتو د برابرې واکمنۍ و اصل ته درناوی، د یو بل په کورنیو چارو کې نه لاسوهنه، د خبرو له لارې د شخړو او منازعو حلول او د معاصرو بین المللي حقوقو نور زرین اصول خپل ځای و استعماري قوانینو ته پرېږدي، د نورو انساني ناورینو تر څنګ د استعمار خپلو اولسو پر خلاف د استعمارګرو لښکرو بشري ضد او جنګي جنايتونه هم څه اریانونکي خبره نه ده. تاریخي شواهد او د سترګو لیدلۍ حال ښيي، چې زموږ په ویاړلۍ خاوره کې له هخامنشانو، یونانیانو، عربانو، مغولو، صفویانو، انګرېزانو او روسانو څخه نیولې بیا د امریکا په مشرۍ د نړۍ د څه باندي څلوېښتو هیوادو تر اوسني تاراک پورې هیڅ یو له بشري ضد او جنګي جنايتو څخه خوندي نه وه؛ او نه به تر دې وروسته هر بل استعماري ځواک زموږ و مظلومو او بېوزلو خلګو ته بې وینو، اوښکو، بې عزتیو او وړانیو بل سوغات وړاندي کې. په همدې وجه باید یو ځل بیا په روښانه ټکو تکرار کوو، چې زموږ له مظلومو او کرېدلو خلګو سره ننني او پروني جنايتونه، ظلمونه او نارواوي ګرده له استعماري یرغلو، پرديو او مزدورو واکمنیو څخه را زېږېدلې دي. شک نسته، چې هر استعماري تاراک او اشغال ځان ته خاص شرایط، علتونه

او انگېزې لري. په راتلونکو مباحثو کې پر هغو عواملو او اسبابو لنډې خبرې کوو، چې د دې سرلوري او حماسه پالونکي ټاټوبي د مظلومو خلکو پر خلاف د امریکایي او ایتلافي قواوو په بشري ضد او جنګي جنايتو کې مهمه او ټاکونکې ونډه لري:

د ایتلافي لښکرو په بشري ضد او جنګي جنايتو کې د لمسونکو تبلیغاتو ونډه

بېکه شکه، هر يرغلگر او استعمارگر دولت هميشه په عامه افکارو کې د خپلو ناروا جګړو او لاسوهنو د توجيه او خپلو پوځيانو د جنګي روحيې د پياوړي کولو دپاره و خاص تبليغي او تبليغي ضد ماشين ته اړتيا لري. امریکایي ستراتيژيستان هم په افغانستان او سيمه کې د خپلو کرغېړنو استعماري نخشو د تحقق په خاطر د دغه راز تبليغاتي ماشين له کارونې مستثنا نه وه، نه دي او نه به يې. له هغې ورځې څخه، چې د پخواني شوروي اتحاد په مشرۍ د وراسته سوسيالستي بلاک مانۍ رنګه سوې ده، د متحدو ايالتو او لوېديځو متحدينو ټول پام د هغو اسلامي گوندو او غورځنگو و اېل کولو ته اوښتی دی، چې د سارو جنګ په وروستيو لسيزو کې د متحدو ايالتو او د هغو د غربي او اسلامي متحدينو د پراخو سياسي، پوځي او مالي مرستو له برکته، په يوه پياوړي جنګي قوت اوښتی دي؛ او کله ناکله د خپلو پخوانيو حاميانو او لارښوونکو استعماري گټې هم له جدي گواښ سره مخامخ کيې. د ۲۰۰۱ع کال د سپټمبر د يوولسمې نېټې انساني تراژيدي له دغه راز اسلامي ډلو او غورځنگو سره د غربي دولتو او نورو متحدينو د مبارزې او مقابلي مهمه پېښه گڼله کيږي. واقعيت دا دی، چې دې تاريخي پېښې د مسلمانو جنګياليو پر بېلابېلو ډلو ټپلو سربېره، د ټولو لوېديځ مېشتو مسلمانانو پر سوله ييز ژوند او کاروبار هم ژوره اغېزه وکړه؛ ځکه همدې انساني جنايت په کمين کې ناستو فاشيستي او نژادپالو ډلو ټپلو ته پلمه ورکړه، چې د مسلمانانو په څارلو، ازارولو او گواښلو لاس پورې کي. د امریکا پخواني دولتمشر، جورج. ډبليو بوش، خپله په هغو مراسمو کې د کروسيد (crusade) يادونه وکړه، چې د ۲۰۰۱ع کال د سپټمبر د يوولسمې (۹ / ۱۱) د قربانيانو په وياړ جوړ سوې وه. ده وويل: «دغه کروسيد، د تروريزم پر خلاف جګړه، به څه وخت ونيسي...» که څه هم دکروسيد نومعنين کليمه په انگرېزي ادبياتو کې په بېلابېلو مفهومو استعمال سوې ده؛ خو د سپټمبر د يوولسمې نېټې د وحشتناکي فاجعي په کرکجنه فضا کې د بوش د لمسونکي وينا سياق و سباق يو پلا بيا د دې کليمې هغه مفهوم را ژوندی کئ، چې په يوولسمه عيسوي پېړۍ کې د صليبي جنګو يا د مسلمانانو پر خلاف د عيسويانو د «سپېڅلي جنګ/ جهاد» مانا بندي. بنايي د جورج بوش او نورو امریکايي مشرانو د ددې زهرجن دريځ او تبليغاتي اغېزې له اسيته و، چې د امریکايي پوځ د ځانگړو عملياتو پخوانی قومندان، اوسنی متقاعد جنرال -ويليم جيږي بايکن (Gen. William Gerry Boykin) تر ۹ / ۱۱ وروسته د خپل پوځ په بېلابېلو قطعاتو کې گرزېدئ؛ او په منصبدارانو او عسکرو کې د اسلام پر ضد خاينانه لمسوني کولي. له اسلام سره د جنرال بايکن افراطي دوښمنۍ په دې وروستيو کلونو کې حتا په امریکايي ټولنه کې دننه هم د مخالفت پياوړي احساسات را وپارول. د دې مخالفت په لړ کې د ويسټ پوائنټ (West Point) مشهورې او معتبرې پوځي اکاډيمۍ، سن کال (۲۰۱۲ع) د ليبرل پوځيانو، د مدني آزاديو د مدافعانو او اسلامي سازمانو په غوښتنه، په خپله غونډه کې و جنرال بايکن ته د هغه د اسلام ضد تبلیغاتو د خپرېدو اجازه ور نه کړه.^{۸۲}

د جنرال بايکن پر اسلام ضد تبلیغاتو او هلوځلو سربېره، الجزيرې ټلوېزون د ۲۰۰۹ع کال په می کې و نصرانيت ته د افغانانو د اړولو په خاطر د پښتو او دري اينجيلونو د چاپ او وپشلو پر مسأله هم مستند خپرونه خپاره کړل.^{۸۳} که څه هم په تطميع او ټگۍ برگی سره له اسلام څخه د افغانانو اړول په خپل ذات کې هم نه بڅبونکي گونا ده، چې په

ټينگه يې بايد مخه ونيوله سي؛ خو تر دې لوی جنایت او ستره گونا د امریکایي او ایتلافي دولتو د سیاسي او پوځي مشرانو له خوا و اسلام ضد تحریکاتو ته لمن وهل؛ او په خپلو پوځیانو کې له دغه راز انساني ضد روحيې څخه سیاسي استفاده کول دي، چې تر ۹/ ۱۱ اوروسته يې خورا ډېر زور اخیستی دی؛ مثلاً و امریکایي او ایتلافي پوځیانو ته په پټه او بنکاره تبلیغ کېږي، چې اسلام د ناپوهی، خرافاتو، وحشت او زورزیاتي دین دی. دا ډول زهرجن او مغرضانه تبلیغات د متدینو افغانانو په مقابل کې د امریکایي او ایتلافي پوځیانو و کرکي او دوښمنۍ ته لا زور ورکوي، چې هغه په خپل وار سره د وحشتناکو بشري ضد او جنګي ناورینو و زېږولو ته لار هواروي. له تېرو یوولسو کالو څخه تر اوسه زموږ د استعمار خېلي هیواد په گوټ گوټ کې د بېوزلو افغانانو بې رحمانه وژني، قرآن سوځني، د مرو سوځل، د مرو د بدن د غړو پرېکول، د مرو بې حرمته کول، جنسي تېري، د بنځو او کوچنیانو ترهول او داسې نور نه بخښونکي جنايتونه زیاتره د همدغې پمپ سوي کرکي او دوښمنۍ پیداوار دي.

مخکې مو په عراق او افغانستان کې د امریکایي لښکرو د پخواني قومندان او د امریکا د مرکزي کمانډ (US CENTCOM) د اوسني قومندان، جنرال جېمز ماتیس، د وحشي خوی او خصلت په اړه څو ټکي بیان کړل. د هغه د وینا په کټ مټ ژباړل سوي متن کې مو له ورايه وليدل، چې د ده په نظر له هغو افغانانو سره جنګېدل د خوښۍ او ساتېږي خبره ده، چې په خپلو بنځو چادري اغوندي. جنرال ماتیس برالا نارې وهي، چې د داسې خلکو وژنه ښه ساتېږي دی؛ او حتا ژمنه کوي چې خپله به هم له نورو پوځیانو سره د داسې خلکو د وژني په لومړۍ لیکه کې ولاړ وي. پوښتنه دا ده، چې د امریکایي پوځ د دې « لېوني سپي » وحشي نظريې و اشغالګرو لښکرو ته پېغام ورکوي؟! ایا په لوی لاس يې د معصومو افغانانو و وینو تویولو، شکنجه کولو او سپکاوي ته نه ور بولي؟! پر دې وحشيانه نظریو سربېره، جنرال ماتیس په یوه بله وینا کې دا خبره هم کوي، چې په جنګ کې د ملګري وګړو وژنه او د عامه شتمنیو وړانډېدل، کولاترل دامیجيز (collateral damages) یا جانبي عوارض دي، هر ورو به پېښیږي؛ ځکه نو د تشویش او اندېښنې وړ نه دي.^{۸۴}

که د امریکایي او ایتلافي لښکرو په ناروا استعماري جګړه کې زموږ و مظلومو ملګري خلکو ته د سر او مال تاوانونه رسېږي، د جنرال ماتیس په نېز دا د جنګ جانبي عوارض دي، خامخا به پېښیږي؛ ځکه نو په ورین تندي باید و مثل سي؛ خو که د جنګ په لمبو او لوخړو کې د دوی و نیژدې عزیزانو یا نورو استعماري ګټو ته ډېر کوچنی زیان و رسېږي، هغه مهال نو بیا و دې ډول بشري یا مالي زیان ته د جګړې د کولترل دامیجيز یا جانبي تاوانو په سترګه نه گوري، بلکې د داسې جنایت په توګه يې انگېږي، چې د کسات او تلافی دپاره يې باید د یوویشتمی پېړۍ د چنګېزيانو غوندي مځکه او اسمانونه و لرزي؛ ودان کورونه او بسيا کلي په وحشتناکو کنډوالو واري؛ او د معصومو کوچنیانو، بنځو او سپین ږيرو په ګډون هر څه په وینو او خاورو ولري. دې ته وايي امریکایي عدالت او انصاف!

د انگلستان د اوسني واکمن محافظه کار گوند د دفاع ګوښه سوي وزیر، ډاکټر لیم فاکس (Dr Liam Fox) هم دوه کاله مخکې له ټایمز ورځپاڼې سره په یوه مرکه کې، افغانستان د ډیرلسمې پېړۍ وړان هیواد وګاڼه. ده زیاته کړه: « موږ د ډیرلسمې پېړۍ و یوه وړان هیواد [افغانستان] ته د ښوونې او روزنې په مخسده نه، بلکې د دې دپاره راغلي یو، چې د برتانيا د خلکو ملي او نړیوالي ګټې له خطر او ګواښ سره مخامخ نسي.»^{۸۵}

پوښتنه دا ده، چې ډاکټر فاکس، جنرال ماتیس او د استعماري لښکرو نور فرعون صفت سرغنه د افغانانو و تاریخي ویاړونو ته په سپکاوي کولو او بدرد ویلو سره و خپلو اشغالګرو لښکرو ته څه پېغام ورکوي؟! ایا داسې لمسوونکي ویناوې او تبصرې د خپلسرو او کینکو امریکایي- ایتلافي پوځیانو په زړونو کې له بېوزلو او مظلومو افغانانو سره د مینې او دوستۍ احساسات را پاروي، که د وحشتناکو بشري ضد او جنګي جنايتو؟! جواب روښانه دی. د استعمارګرو

لښکرو د سياسي- پوځي مشرانو انساني او افغاني ضد بيانونه په خپلو عسکرو کې يوازي د کرکي، دوښمنی، وحشت او جنايت روحیه پياوړي کيې او بس.

هغه څوک چې د افغانستان د ځلانده تاريخ او فرهنگي صلابت په باره کې هيڅ مالومات نه لري؛ او د پېښو په علت او معلول سر نه خلاصیې، يقيناً بايد ډاکټر فاکس غوندي جاهلانه او طفلانه خبرې وکي. تاريخ شاهد دی، که د ډاکټر فاکس وحشي او بي رحمو نيکونو درې واړه زموږ پر خپلواکه خاوره استعماري يرغل نه وای کړی؛ او تر هغه را وروسته يې گام په گام په خپلو تورو او کرغېرو دسيسو زموږ د ترقی او پرمختگ مخه نه وای نيولې، د افغانانو جنت نښان وطن به اوس د ډيرلسمي پېړۍ بدوي، قبيله يې او وروسته پاته هيواد نه وای. ښاغلی فاکس او نور استعماري سياستوال بايد يو پلا خپل گروېان ته سر کښته کي او له ځانه و پوښتي، چې چا دا هيواد د ډيرلسمي پېړۍ د بربريت او ظلمت و شرايطو ته بېولې دی؟! د خپل وخت د بدويت او جهالت ممثل حبيب الله کلکاني (بچه سقاو) چا د دې تاريخي هيواد و تاج و تخت ته ورساوه؟! د خلق او پرچم د واکمنۍ پر مهال چا په ټول واک او ځواک د ښوونځی، پوهنتون، روغتون، فابريکي، سرک، پل او داسي نورو عام المنفعه تاسيساتو له وړاندوونکو او سوځونکو سره مرسته او ملگري کاوه؟! ايا بي تيزاب پاشلو، مکتب سوځلو، ښوونکي او شاگرد وژلو، سرک وړاندولو، لاري بندولو او داسي نورو وحشيانه او جاهلانه کړنو له روسي يرغلگرو او روس پلوه مزدور رژيم سره د مبارزې لار نه وه؟! مگر مکتب، پوهنتون، روغتون او داسي نور عامه تاسيسات د نورمحمد تره کي، حفيظ الله امين، ببرک کارمل يا نجيب الله د پلار جايداد و، چې بايد په باروتو او بمو نړول سوي وای! د پينځه شپېته زرو (۶۵ ۰۰۰) مظلومو او کړېدلو کابليانو د وحشيانه وژني، د کابل د چنگيز ټوله وړانۍ، د دې تاريخي مېني د فرهنگي ميراثو د لوتولو او د هيواد د تورو ورځو بدنام عاملين او مسببين د چا په توده غېږ کي د ناز او نعمت خوبونه کيې؟! بالاخره د تنظيم شاهي تر وحشتناکي او غمزلرلي دورې وروسته، د يوه متحجر او افراطي نظام په توگه د طالب شاهي په بنسټ ايښوولو او پياوړي کولو کي د چا لاس نغښتی و؟! دغو ټولو واقعيو ته په پام سره ايا ښاغلی فاکس او د هغه نور استعماري ملگري، زموږ د روان ناورين له مسوولينه ځانونه خلاصولای سي؟! که د بوش، چيني، بلېر، رمزفيلډ، فاکس، ماتيس، بايکن او داسي نورو جگړه مارو سياسي - پوځي مشرانو استعمارگرو پلرو او نيکو د افغانانو او نورو خپلواکي بخښوونکو ملتو د استقلال، ملي واکمنۍ او پرمختگ په لار کي خنډونه نه وای درولي، ايا افغانستان او داسي نور هيوادونه به تر اوسه د ډيرلسمي پېړۍ په شرايطو کي پاته وای؟! هغه هيواد چې په خپلو وختو کي د سيمي د علم او فرهنگ ځلانده ډېوه گڼل کېدله، څنگه د ډيرلسمي پېړۍ په دردونکو شرايطو کي پاته کېدای سواي؟! سربېره پردې، ډاکټر فاکس، جنرال ماتيس او د هغو نور ياران بايد له ځانو څخه پوښتنه وکي، چې د امريکايي او ايتلافي لښکرو له خوا د قرآن سوځل، د مرو سوځل، د تفریح او ساتېري دپاره د معصومو او بېوزلو کليوالو وژل، د مرو د لاس او پښي پرې کول، پر مرو بولي کول، پر کوچنيانو جنسي تېري، د ودونو او جنازو بمبارول، د بي گونا ملکي وگړو سترگي او لاسونه تړل، شکنجې ورکول، په سپو دارل او ترهول او داسي نور شرمناک جنايتونه د يوويشتمې پېړۍ عملونه دي، که تر ډيرلسمي پېړۍ وړ آخوا د بدويت او بربريت د عصر عملونه؟! زموږ هوښيار او آگاه لوستونکي په دې خبره ښه پوهيږي، که دا شرموونکي جنايتونه د افغانانو له خوا سوي وای، نو استعماري مطبوعاتو به څه ډولو او نغاړو يادولای؟! حال دا چې اوس گورو يا يې گرسره يادونه نه کيږي يا يې د يوه ساده او بي ارزښته خبر په خپرولوسره پر ټولو وحشتناکو جزبياتو پرده اچوله کيږي. لکه څنگه چې يې د امريکايي عسکرو له خوا د ۲۰۱۲ع کال د مارچ پر يوولسمه د کندهار په زنگاوات کي د کوچنيانو، ښځو او سپين ږيرو په گډون د شپاړسو بي گونا کليوالو د وژلو، سوځولو او بي حرمته کولو پر نه بخښوونکي بشري ضد جنايت پرده و غوړوله. نړيوالو وليدل، چې تش په نامه خپلواکو مطبوعاتو څو ورځي د امريکايي عسکرو و دې وحشيانه ناتار ته د دې يا هغه رنگ په ورکولو

سره د سپینې مانې او پینتاگان پر بنکرورو درواغو شخوند و واهه.⁸⁶ د سلیم عقل څښتنان څنگه باور کولای سي، چي يکي يو عسکر، نیمه شپه، په دوو ليري پرتو کلو کي لومړی شپارس کسه په گوليوو سوري سوري کړي؛ بيا ځيني په تپلو يا نورو سوخونکو موادو و سوخي؛ او تر دې ټولو وحشتناکو جنايتو وروسته روغ رمټ، ډاډه او ارام بېرته و خپلي قطعي ته ولاړ سي؛ له قطعي څخه په وتلو او بېرته ورتلو کي هيڅوک هم پوښتنه او گروپړنه و نه کي؟! مگر يو روحي او ذهني ناروغ، چي د جنگ په اوله ليکه کي گومارل په خپله هم لوی جنايت دی، کولای سي په يوازي سر د دې ټولو وحشتناکو عملياتو تر عهده و وزي؟! زه نه پوهېرم، چي د سپینې مانې او پینتاگان کاوبايانو پر افغانانو او نړيوالو د څه شي گومان کړی دی؟ شک نسته، چي د اشغالگرو لښکرو سياسي او عسکري واکمنان د خپلو پوځيانو د بشري ضد او جنگي جنايتو د پټولو يا بي ارزښته ښوولو دپاره و هر ډول ناتيک او ټگي برگی ته تيار دي؛ خو د ازادو مطبوعاتو مسووليت او رسالت دا دی، چي له جعلياتو څخه د حقايقو په جلا کولو سره د خلگو ذهنونه روښانه کي، نه دا چي د اشغالگرو لښکرو د تبليغاتي همکارانو او شريکانو په توگه د حقايقو او جعلياتو په گډوډولو سره، د عامه افکارو په تخديرولو او تېرايستولو کي برخه واخلي.

که څوک حق ته تن ورکي، د ډيرلسمي پېړۍ په بدوي شرايطو کي ساتل سوي افغانان اوس هم د يوويشتمی پېړۍ د « بشردوستی»، « ډيموکراسی » او « تمدن » تر تش په نامه « مخکښانو » ډېر مخکي دي. ډاکټر فاکس، جنرال ماتيس او داسي نور استعمارگران بايد په دې خبره ځانونه پوه کي، چي افغانستان هيڅکله د هغوی د يرغلگرو لښکرو په شرمونکو عملو د ډيرلسمي پېړۍ له تيارو څخه نسي را وتلای. د بنځي ازادي، اولسواکي، عدالت، برابري او نور بشري پرمختگونه هيڅکله د بي ۵۲ الوتکو يا ډرون په ړندو بمباريوو نه تر لاسه کيږي. برعکس دا ډول نېک او گټور بدلونونه يوازي د ځايي خلگو و ديني او فکري عقايدو، دود او دستور ته په ژور درناوي سره ممکن دي. که ترقي او پرمختگ د توپ او ټانک په زور راوستل کېدای سواي، نو روسي يرغلگر به هيڅکله په تور مخ له افغانستانه، نه وتلای.

په دې ترتيب، د فاکس، بايکن او ماتيس غوندي استعمارگرو مشرانو لمسونکي ويناوي او تبصرې په افغانستان کي د استعماري لښکرو له بېلابېلو جنايتو سره نه شلېدونکي اړېکي لري. په عراق، افغانستان او ځينو نورو هيوادو کي به له عامو خلگو او بنديانو سره وحشيانه او بي رحمانه سلوک نه کېدای، که بوش، چيني، فاکس، ماتيس او بايکن غوندي سياسي- نظامي واکمنانو و خپلو پوځو ته د بي گونا خلگو د ځپلو، کړولو او سپکاوي رسمي يا ضمني اجازه نه ورکولای. د همدې استدلال له مخي نو تر هغه مهاله، چي د ايتلافي دولتو سياسي واکمنان ، پوځي مشران او د فاشيستي او اسلام دوينمنو ډلو ټپلو سرغنه و خپلو لمسونکو بيانونو او تبصرو ته دوام ورکي، په افغانستان او نورو استعمارځپلو هيوادو کي به د بشري ضد او جنگي جنايتو بازار هم ښه تود يي.

لمنليکونه

⁸² [ERIK ECKHOLM](http://www.nytimes.com/2012/01/31/us/lt-gen-william-boykin-known-for-anti-muslim-remarks-cancels-west-point-talk.html), "General Withdraws From West Point Talk", The New York Times, January 30, 2012: <http://www.nytimes.com/2012/01/31/us/lt-gen-william-boykin-known-for-anti-muslim-remarks-cancels-west-point-talk.html>

⁸³ —, “**Bagram Bible program**”, From Wikipedia, the free encyclopedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Bagram_Bible_program; —, “**US burns Bibles in Afghanistan row**”, ALJZEERA.NET, FRIDAY, MAY 22, 2009:

<HTTP://WWW.WEBCITATION.ORG/QUERY?URL=HTTP%3A%2F%2FENGLISH.ALJAZEERA.NET%2FNEWS%2FMIDDLEEAST%2F2009%2F05%2F200952017377106909.HTML&DATE=2009-05-26>

⁸⁴ Stephen Lendman, “**The Media’s Coverup of the Afghan Massacre**”, Global Research, March 18, 2012: <http://www.globalresearch.ca/the-media-s-coverup-of-the-afghan-massacre/>

⁸⁵ **Samira Shackle**, “Liam Fox: Afghanistan is a “broken, 13th-century country””, **NewStatesman**, 24 May 2010: <http://www.newstatesman.com/blogs/the-staggers/2010/05/13th-century-fox-afghanistan>

⁸⁶ Stephen Lendman, “**The Media’s Coverup of the Afghan Massacre**”, Global Research, March 18, 2012: <http://www.globalresearch.ca/the-media-s-coverup-of-the-afghan-massacre/>

پاته په راتلونکي برخه کي